

משבר הקורונה - מניעת הליכי ליטיגציה עתידיים והיערכות הכרחית ומיידית ליום שאחרי'

חוסר הודאות העסקי והכלכלי הכרוך בתקופה זו משפיע על עסקים הפועלים בתחומים שונים במשק. עסקים רבים נאלצים להתמודד עם מצבים משפטיים וחוזיים חדשים ומורכבים, אשר להם אין פתרונות חד-משמעיים בשלב זה.

כך, לדוגמה, מתוך קשת המקרים בהם נתקלנו בימים האחרונים:

- משלוח הודעות חד-צדדיות בדבר הפסקת תשלומים מסוגים שונים;
- משלוח הודעות בדבר ביטול הסכמים אשר משליכות על הצדדים להסכם ועל צדדים שלישיים הקשורים באותם הסכמים;
- עסקים נאלצים להתמודד עם עיכובים הנגרמים בשל השבתת רשויות ועסקים אחרים בהם הם תלויים, תוך שהדבר יוצר סיטואציות חדשות מול צדדים שלישיים;
- הוראות שונות בהסכמים מסוגים שונים, דוגמת הוראות הנוגעות ללוחות זמנים, מועדי תשלומים, מועדי מתן שירותים וכיוצא במופרות בעקבות המצב, בין במישרין בשל הוראות הניתנות על-ידי הממשלה ובין בעקיפין בשל המצב המורכב והלוט בערפל, תוך שהצדדים לאותם הסכמים מוצבים בפני עובדות בשטח עמן הם צריכים להתמודד;
- עסקים מתמודדים עם מצב תזרימי חריג ובלתי צפוי ואינם יודעים להעריך את אופן התפתחות הדברים והשלכתם על איתנותם הפיננסית, תוך שחרב הליכי חדלות פירעון מונחת מעל ראשם;
- ועוד.

כאמור, אלו הם רק חלק מהמקרים המתעוררים בימים אלו. חלקם מתרחשים על רקע ניסיונות של צדדים למערכות יחסים עסקיות מסוגים שונים למזער נזקים כספיים הנגרמים להם בעקבות המצב המורכב.

אי הודאות והכאוס העסקי הנובעים מכל האמור, מתחזקים לנוכח אי הודאות השוררת בזירה המשפטית בהקשרים אלו, בפרט בשים לב לעובדה כי עסקינן במגפה עולמית, אשר טרם נראה כמותה במחזורינינו.

כפי שצוין במזכר שהופץ על-ידי מחלקתנו בשבוע שעבר בעניין [המושג "כוח עליון" וסיכול הסכמים](#), בתי המשפט בישראל עד כה פירשו בצמצום רב את המונח "כוח עליון" ונטו שלא לקבל טענת סיכול הסכמים, תוך שהם שבו וקבעו כי אירועים קיצוניים שהתרחשו כדוגמת מוות, פגעי טבע חמורים ומלחמות, הינם אירועים צפויים שאינם בגדר אירוע מסכל. לא ברור כיצד יתייחס בית המשפט לאירוע הנוכחי, אולם ניתן לזהות בהחלטות מהימים האחרונים סוגיות ראשונות בכיוון שונה.

באופן טבעי, חשוב לייצר - כבר בשלב זה - עוגנים רבים של ודאות, ככל הניתן. עוגנים אלו, יסייעו בבירור המחלוקת או הסכסוך העתידי, שעה שאלו יתבררו במסגרת הליכי ליטיגציה בבתי המשפט. בתי המשפט יידרשו לבחון את פרשנות המונח "כוח עליון" מחדש, וליישמו בהקשר משבר הקורונה. כמו כן, יידרשו בתי המשפט לבחון את הצעדים שנקטו על-ידי עסקים במהלך המשבר, את חוקיותם ואת שאלת הקטנת הנזק הנלווית להם.

לפיכך, אנו ממליצים לפעול, כבר היום, באופן שקול וצופה פני עתיד תוך הבאה בחשבון של השלכות והחלטות אשר יהיו בעלות השפעה בימים שאחרי'.

אופרטיבית, אנו ממליצים לפעול לאור מספר עקרונות חשובים:

1. **הקטנת נזק** - קיימת חשיבות לנסות לפעול על מנת לצמצם נזקים הנגרמים לכם או לצדדים שלישיים. חשבו לאילו רשויות תוכלו לפנות באילו בקשות ותעדו אותן; אילו צעדים ניתן לבצע ברמה העסקית וכו'.
  2. **קיום דיאלוג** - תקשורת ורצון טוב של הצדדים למזער נזקים באופן הדדי יכולים לפתור מראש משברים ביחסים עסקיים ולמנוע הליכי ליטיגציה. התקשורת חשובה גם במבט של ליטיגציה עתידית, במובן הקטנת הנזק לעיל.
  3. **תיעוד, תיעוד, תיעוד** - על אף שמרבית העבודה מתבצעת "מרחוק" והפוקוס המרכזי בימים אלו אינו על סדר, ארגון ותיעוד, חשוב לקיים שיחות עם כלל הצוותים ועובדיכם ולדרוש תיעוד יומי של כל החלטה שמתבצעת ושל כל דיאלוג המתנהל עם גורם אחר עמו מערכת היחסים נתקלת או עשויה להתקל במשבר וכן של כל תקלה או עיכוב שנגרם לכם לאורך הדרך.
  4. **קיום התייעצויות שוטפות** - אנו ממליצים לקיים עמנו התייעצויות שוטפות, לרבות באמצעות שיחות וידאו עם עובדיכם הרלוונטיים, על מנת להבהיר את ההכנות המשפטיות הדרושות לימים שאחרי' ולהשאיר את הצוותים דרוכים ומוכנים על מנת שלא תמצאו עצמכם בחוסר ראייתי שיקשה בעתיד על התמודדויות בהליכי הליטיגציה השונים.
  5. **עריכת נהלים מסודרים לשעת משבר** - בניית נהלים לכלל העובדים ואף להנהלת הארגון על מנת שהעבודה ומזעור הנזקים יבוצע באופן סדור אשר יקל על צד שלישי (שופט או בורר) להבין את החלטות הארגון ולבחון את הלגיטימיות שלהן במקרים הפרטניים.
  6. **הערכת סיכונים לתזרימי הארגון וביצוע כל הפעולות הדרושות על מנת להימנע מחללות פירעון** - יש לבצע הערכת סיכונים, לרבות בחינת הנזילות, ולקבל לאחר ייעוץ משפטי החלטות אשר יכול וימנעו הליכי חללות פירעון ובמקרים קיצוניים יהוו כהיערכות נכונה לכניסה להליכים אלו.
- אנו ממליצים כבר בתקופה זו לפנות לקבלת ייעוץ שוטף ופרטני, אשר יוכל לסייע בהגעה לפתרונות, במניעה מראש של הליכי ליטיגציה או בהתכוננות להליכים צפויים.
- אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה ו/או הבהרה.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים אנא פנו לעו"ד חגית בלייברג, ראש מחלקת ליטיגציה תאגידית, מנהלית ותובענות ייצוגיות, בדוא"ל: hagit.blaiberg@goldfarb.com או בטלפון 03-6089803; עו"ד ליאור גוטוירט, שותף, בדוא"ל: lior.gutwirt@goldfarb.com או בטלפון 03-6089941 ולעו"ד הדס יוגב הרט ממחלקה זו, בדוא"ל: hadas.yogev@goldfarb.com או בטלפון 03-6089941.